

NEZİHE M. ENACAR

(1926–2021)

“Bilimin ince ayrıntılarında, kuşaklar boyunca süren bir iz bıraktı.”

Prof. Dr. Nezihe M. Enacar, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı'nın gelişiminde ve özellikle pulmoner hipertansiyon alanının Türkiye'de yerleşmesinde öncü rol oynayan öğretim üyelerinden biridir.

Mesleki ve akademik gelişiminin önemli bir dönemini Fransa'da geçirdi. Buradaki çalışmalarını özellikle pulmoner hemodinami, pulmoner dolaşım ve sağ kalp kateterizasyonu alanlarında yoğunlaştırdı. İnce bir kateter aracılığıyla sağ kalp ve pulmoner arter basınçlarının değerlendirilmesine olanak sağlayan Grandjean mikrokater tekniği konusunda deneyim kazandı.

Türkiye'ye dönüşünün ardından Fransa'da edindiği bilgi ve deneyimi Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları'na taşıdı. Sağ kalp mikrokaterizasyonunu kronik akciğer hastalıklarında pulmoner hemodinaminin değerlendirilmesinde kullanmaya başladı ve bu alandaki çalışmalarını kısa sürede bilimsel yayınlara dönüştürdü. 1969'da sağ kalp mikrokaterizasyonunun obstrüktif akciğer hastalıklarındaki değerini, 1971'de ise tekniğin göğüs hastalıklarındaki kullanımını ele alan çalışmalar yayımladı.

Bu birikim, Ankara Üniversitesi Göğüs Hastalıkları bünyesinde Sağ Kalp Kateterizasyon Ünitesi'nin kurulmasına ve pulmoner hipertansiyonun klinik olarak sistematik biçimde araştırılmasına zemin hazırladı. Grandjean yöntemine dayanan sağ kalp mikrokaterizasyonunun uygulandığı bu üniteye yıllar içinde 1.234 olgu değerlendirildi. Ünite, pulmoner hipertansiyonlu hastaların tanı, tedavi ve izleminin yanı sıra bilimsel araştırmaların yürütüldüğü önemli merkezlerden biri hâline geldi.

NEZİHE M. ENACAR

Bilimsel çalışmalarında özellikle pulmoner dolaşım, pulmoner hipertansiyon ve kronik bronkopulmoner hastalıklardaki hemodinamik değişiklikler üzerinde yoğunlaştı. 1976'da yayımladığı çalışmasında, kronik bronkopulmoner hastalığı bulunan 215 olguda mikrokater tekniğiyle elde edilen hemodinamik verileri solunum fonksiyonları ve arter kan gazlarıyla birlikte değerlendirdi. Bu çalışmalar, Türkiye'de pulmoner hipertansiyonun fizyopatolojisinin klinik olarak araştırılmasına önemli katkı sağladı.

Akademik yaşamı boyunca göğüs hastalıklarının farklı alanlarında çalışmalar yürüttü. Pulmoner hipertansiyon ve kronik akciğer hastalıklarının yanı sıra pnömokonyozlar, solunum fonksiyonları ve akciğer enfeksiyonları üzerine araştırmalar yaptı. 1982–1993 yılları arasında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları ve Tüberküloz Anabilim Dalı Başkanlığı görevini yürüttü. Bu dönemde yalnızca kendi bilimsel çalışmalarını sürdürmekle kalmadı, genç öğretim üyelerinin yetişmesine ve yurt dışı deneyim kazanmalarına da katkı sağladı.

Nezihe Enacar'ın pulmoner hipertansiyon alanındaki öncü çalışmaları, Ankara Üniversitesi Göğüs Hastalıkları'nın gelişiminde olduğu kadar, ülkemizde modern göğüs hastalıkları pratiğinin ve pulmoner vasküler hastalıklar alanının gelişmesinde de önemli bir rol oynadı.

Mesleki ve akademik çalışmalarının yanı sıra Türkiye'de göğüs hastalıklarının bilimsel örgütlenmesine de önemli katkı sağladı. 1992 yılında Türk Toraks Derneği'nin kurucuları arasında yer aldı ve derneğin ilk Merkez Yönetim Kurulu'nda üye olarak görev yaptı.

1 Mart 1993'te Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'ndeki görevinden emekli oldu. Emekliliğinin ardından da yetiştirdiği hekimler, yurt içi ve yurt dışındaki bilimsel çalışmaları ve oluşturduğu araştırma geleneğiyle Ankara Üniversitesi Göğüs Hastalıkları'nın akademik gelişimindeki etkisini sürdürdü.

5 Aralık 2021'de vefat eden Prof. Dr. Nezihe M. Enacar, Türkiye'de pulmoner hipertansiyon ve sağ kalp kateterizasyonunun gelişimine yaptığı öncü katkılar, Ankara Üniversitesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı'ndaki akademik liderliği ve Türk Toraks Derneği'nin kuruluşundaki rolüyle Türk göğüs hastalıkları tarihinde kalıcı bir iz bıraktı.